

2019-03-08

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr SOCN 2018/552

Socialnämnden

Samverkan gällande personer med missbruk/beroende av spel om pengar – Tilläggsöverenskommelse mellan kommuner och landsting i Stockholms län

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen beslutar ingå föreslagen ”*Samverkan kring personer med missbruk/beroende av spel om pengar - Tilläggsöverenskommelse mellan kommuner och landsting i Stockholms län.*”.

Överenskommelsen gäller från och med 30 september 2019 och tills vidare.

Sammanfattning av ärendet

Från 1 januari 2018 ingår att tillhandahålla stödinsatser för missbruk/beroende av spel om pengar i kommunernas uppdrag och likställs med missbruk/beroende av alkohol och andra substanser. Förändringen sker utifrån tillägg i socialtjänstlagen (2001:453), (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), (HSL).

Samverkan mellan kommuner och landsting gällande personer med missbruk/beroende av spel om pengar och deras anhöriga formaliseras i en tilläggsöverenskommelse till tidigare antagna samverkansöverenskommelser om personer med missbruk/beroende (2017) och personer med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning (2012).

Tilläggsöverenskommelsen innehåller ett antal aktiviteter som kommunen åtar sig att genomföra.

Ärendet

Från 1 januari 2018 ingår missbruk/beroende av spel om pengar i socialnämndens uppdrag och likställs med missbruk/beroende av alkohol och andra substanser.

Förändringen sker utifrån tillägg i socialtjänstlagen (2001:453), (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), (HSL). Ansvarsfördelningen vid missbruk/beroende av spel om pengar är densamma som vid annat missbruk/beroende och målet är att personer med missbruk/beroende av spel om pengar har samma möjligheter till vård och stöd för sitt problem som personer med substansbruksberoenden. Socialnämnden har liksom när det gäller missbruk av alkohol och andra substanser ett ansvar att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar.

Lagändringen innebär bland annat att kommunerna och landstinget ska ingå en överenskommelse om samverkan i fråga om personer som missbrukar spel om pengar. Överenskommelsen är ett tillägg till *Samverkan kring personer med missbruk och/eller beroende - Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommuner i Stockholms län* (2017) som Nacka kommun antog 2016 och *Samverkan kring personer med psykisk sjukdom/psykisk funktionsnedsättning* (2012) som Nacka kommun antog 2012. Enligt beslut i Storsthms styrelse 6 december 2018, rekommenderas länets kommuner att anta tilläggsöverenskommelsen som börjar gälla 30 september 2019.

Syftet med tilläggsöverenskommelsen är att förbättra förutsättningarna för personer med ett missbruk/beroende av spel om pengar att få vård, stöd och behandling samt att ge anhöriga/närstående bättre information, råd och stöd. Syftet är även utveckla samverkan kring målgruppen mellan kommunerna och landstinget.

I överenskommelsen förslås en rad olika aktiviteter som kommunen åtar sig, se bilaga. Flera av de föreslagna aktiviteterna utförs i Nacka kommun sedan årsskiftet 2017–2018. Exempel på det är att psykosociala stödinsatser/behandling för spelberoende och anhöriga till spelberoende finns inom ramarna för Nacka beroendeverksamhet (Välfärd samhällsservice) på mottagningarna Nacka beroendemottagning och MiniMaria. Det finns där rutiner för att koppla in den landstingsfinansierade vården för insatser som faller under hälso- och sjukvårdens ansvar och insatserna bedrivs samordnat redan idag.

Samverkan med psykiatri kring målgruppen personer med missbruk/beroende av spel om pengar kan förstärkas och inkluderas inom ramarna för redan pågående lokal chefssamverkan mellan kommun, beroendevård och psykiatrisk slutenvård och öppenvård. Där bör rutiner för avvikelser i samverkan tas fram.

Under 2018 har utbildningsinsatser kring spel om pengar genomförts för flertalet berörda medarbetare inom sociala omsorgsprocessen samt Välfärd samhällsservice.

Aktiviteter som behöver inledas är exempelvis att kommunen behöver utarbeta rutiner för samordning och handläggning av ärenden där personer missbrukar/är beroende av spel om pengar. För att ta fram dessa rutiner och identifiera kunskapsbehov hos personalen finns behov av att initiera enhetsövergripande samverkan med funktioner som i sin yrkesutövning kommer i kontakt med personer med problematiskt spelande. Exempel på dessa är personliga ombud, budget- och skuldrådgivare, karriärvägledare med flera. Denna interna samverkan planeras att inledas under 2019 och kan utgöra en grund för socialnämndens ansvar för att arbeta förebyggande mot spel om pengar.

Rutiner för Samordnad individuell plan, (SIP) finns inom sociala omsorgsprocessen och tyngdpunkten för utveckling inom kommunen kan vara att behovet av SIP kan uppmärksammas även för målgruppen med missbruk/beroende av spel om pengar. Detta är av vikt utifrån den höga graden av samsjuklighet med psykisk ohälsa, depression, ångest och förhöjd suicidrisk samt samsjuklighet med beroende av andra substanser.

Under 2019 kommer vi att se över kundvalsvillkoren för strukturerad öppenvård. I samband med detta kan det vara möjligt att inkludera behandling för spelberoende i kundvalet strukturerad öppenvård.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunernas ansvar för att tillhandahålla stöd och hjälpinsatser till personer som är beroende av/missbrukar spel om pengar klargjordes genom en lagändring som började gälla den 1 januari 2018. Genom den så kallade finansieringsprincipen tillfördes kommunen 200 000 kronor från staten som kompensation för det utökade ansvaret. Den ekonomiska konsekvensen uppkom i och med lagändringen och inte på grund av föreslagen överenskommelse. Under 2018 fick fem personer öppenvårdsinsatser för sitt spelberoende. En person fick insats i form av placering på behandlingshem. Det faktiska antalet personer i behov av vård och behandling är troligen betydligt högre. Kommunens kostnader för insatser kommer att öka jämfört med 2018 eftersom ett av syftena med överenskommelsen är att nå ut till fler personer som är beroende av spel om pengar. Det är svårt att beräkna hur mycket kostnaderna kommer att öka eftersom vi inte vet hur många som kommer att söka hjälp för sitt spelberoende. Ökar antalet kraftigt kan behandlingen genomföras i grupp. En insats i öppenvård med inledande bedömningssamtal kostar cirka 13 000 kronor för en person om underlaget för behandling i likhet med 2018 är så pass litet att behandlingen bedrivs individuellt och inte i grupp.

Om kunskapsbehov hos personalen identifieras i enlighet med kommunernas åtaganden i tilläggsöverenskommelsen kan utbildning av personal bli en möjlig ekonomisk konsekvens av att anta tilläggsöverenskommelsen.

Konsekvenser för barn

Barn som växer upp med föräldrar som missbrukar spel om pengar har enligt folkhälsomyndigheten liknande uppväxtvillkor som de som växer upp med föräldrar med missbruk av alkohol eller narkotika. En förälders missbruk eller beroende har visat sig ge allvarligt försämrade förutsättningar i livet för barnen och påverkar deras hälsa, skolgång och kommande arbetsliv. Det är därför av stor vikt för barn till personer som missbrukar spel om pengar, att deras föräldrar erbjuds likvärdigt stöd som personer med annat beroende och att de i egenskap av anhöriga erbjuds adekvat stöd. Att anta tilläggsöverenskommelsen är ett steg på vägen för kommunen ska uppfylla sina åtaganden gentemot de barn som påverkas av missbruk av spel om pengar. Att även arbeta kunskapsbaserat med förebyggande insatser mot spel om pengar gynnar barn som kan undgå att fastna i ett eget problematiskt spelande.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1. Rekommendation och tilläggsöverenskommelse: *Samverkan kring personer med missbruk/ beroende av spel om pengar - Tilläggsöverenskommelse mellan kommuner och landsting i Stockholms län.*

NACKA
KOMMUN

Bilaga 2. *Samverkan kring personer med missbruk och/eller beroende -
Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommuner i Stockholms län*
(2017)

Bilaga 3. *Samverkan kring personer med psykisk sjukdom/psykisk funktionsnedsättning*
(2012)

Elisabeth Axelsson
Enhetschef
Omsorgsenheten

Elin Sylvan
Planerare/utvecklare
Kvalitet och Stöd, Omsorgsenheten